

Udskriftsdato: 21. december 2025

VEJ nr 10403 af 20/12/2022 (Gældende)

Vejledning til bekendtgørelse om eksport af foder, animalske biprodukter og afledte produkter

Ministerium: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Journalnummer: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri,
Fødevarestyrelsen, j.nr. 2022-16-31-00400

Vejledning til bekendtgørelse om eksport af foder, animalske biprodukter og afledte produkter

Afsnit I

Indledning

Bekendtgørelse om eksport af foder, animalske biprodukter og afledte produkter (Fodereksportbekendtgørelsen) fastsætter de generelle krav, som virksomhederne skal opfylde for, at Fødevarestyrelsen kan udstede eksportcertifikater til tredjelande for produkter omfattet af bekendtgørelsen. Desuden indeholder bekendtgørelsen en oversigt over, hvilke lande, der i henseende til eksport af bestemte produkter, er særlige tredjelande. Disse særlige tredjelande kræver at virksomhederne er opført på en liste over virksomheder, der er godkendt til eksport af det pågældende produkt til det pågældende land. Udover liste-kravet kan de særlige tredjelande have andre specielle krav til eksporten i lighed med de øvrige tredjelande.

For de fleste tredjelandes vedkommende fremgår de specielle krav alene af eksportcertifikaterne. Ud over de krav, som Fødevarestyrelsen kontrollerer, kan der være yderligere krav, fx kvalitetskrav, som virksomheden skal sikre er opfyldt, for at produktet kan indføres i tredjelandet.

Denne vejledning indeholder bemærkninger til de enkelte bestemmelser i bekendtgørelsen samt vejledning om andre eksportrelaterede forhold.

Baggrund for udarbejdelse af bekendtgørelsen

I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed (herefter Fødevareforordningen) er Danmark bl.a. forpligtet til at sikre overholdelse af bilaterale aftaler indgået mellem EU og et tredjeland samt bilaterale aftaler indgået mellem Danmark og et tredjeland, jf. artikel 12 (se bemærkningerne til § 1).

For bl.a. at sikre overholdelse af artikel 12, har Danmark valgt at udstede eksportbekendtgørelser, der indeholder krav om, at virksomhederne skal have skriftlige egenkontrolprocedurer til at sikre overholdelse af EU-aftaler og bilaterale aftaler. FVST sikrer via kontrol med virksomhedernes egenkontrol, at Danmark kan leve op til sine forpligtelser i henhold til netop ovennævnte artikel 12.

Danmark har indgået en række aftaler med tredjelande om forhold, der kontrolleres af Fødevarestyrelsen. Nogle af disse tredjelande – de særlige tredjelande - stiller krav om en særlig eksportgodkendelse af virksomheder. Fødevarestyrelsen udarbejder lister over de virksomheder, der må eksportere til de pågældende tredjelande.

Afsnit II

Vejledning til bestemmelserne

Kapitel 1

§ 1. Denne bekendtgørelse omfatter eksport af foder, animalske biprodukter og afledte produkter.
Stk. 2. Oocytter, embryoner og sæd til avlsformål er ikke omfattet af bekendtgørelsen.

Ad § 1: Fodereksporthkendtgørelsens anvendelsesområde

Bekendtgørelsen omfatter enhver form for eksport fra Danmark af foder, animalske biprodukter og heraf afledte produkter. Eksport defineres som udførsel fra Danmark til tredjelande. Det betyder, at udførsel til EU lande og andre samhandelslande ikke er omfattet af bekendtgørelsen.

Krav, som fremgår af de eksportcertifikatmodeller, som findes på Fødevarestyrelsens certifikatdatabase, er ikke gengivet i bekendtgørelsen, men er omfattet af de generelle bestemmelser i bekendtgørelsens kapitel 2.

Bestemmelserne supplerer artikel 12 i Fødevareforordningen. Forordninger er direkte gældende, og virksomhederne skal derfor uden videre overholde kravene i artikel 12, der har følgende ordlyd:

- 1) Fødevarer og foder, der eksporteres eller reeksporteres fra Fællesskabet med henblik på markedsføring i et tredjeland, skal overholde de relevante krav i fødevarelovgivningen, medmindre andet bestemmes af autoriteterne i importlandet eller er fastsat i de love, forskrifter, standarder, den praksis eller de øvrige retlige og administrative procedurer, der måtte være gældende i importlandet. –Under andre omstændigheder, undtagen hvor fødevarer er sundhedsskadelige eller foder er farligt, kan fødevarer og foder kun eksporteres eller reeksporteres, hvis de kompetente myndigheder i bestemmelseslandet udtrykkeligt har godkendt dette efter at være blevet fuldt informeret om de årsager og omstændigheder, der gjorde, at den pågældende fødevare eller det pågældende foder ikke kunne markedsføres i Fællesskabet.
- 2) I de tilfælde, hvor bestemmelserne i en bilateral aftale indgået mellem Fællesskabet eller en af dets medlemsstater og et tredjeland finder anvendelse, skal de fødevarer og det foder, der eksporteres fra Fællesskabet eller medlemsstaten til det pågældende tredjeland, overholde disse bestemmelser.

Hvis en virksomhed ønsker at eksportere et produkt, som lever op til EU-lovgivningen, til et tredjeland, som ikke stiller specifikke krav til import af det pågældende produkt, kan dette ske uden tredjelandets accept.

Hvis tredjelandet har fastsat specifikke krav for eksport af det pågældende produkt, skal eksportvirksomheden overholde disse krav. De specifikke krav er de krav, som fremgår af eksportbekendtgørelsen, certifikaterne og eventuelt yderligere materiale på Fødevarestyrelsens hjemmeside. Derudover skal virksomheden være opmærksom på, at de enkelte tredjelande kan have en anden lovgivning på området end den, der gælder i Danmark og EU.

Virksomheden bør derfor undersøge, hvordan de konkrete regler er fx ved at spørge importør eller ambassade. Det er særdeles vigtigt, at eksportøren er omhyggelig med at overholde tredjelandets regler, da overtrædelser erfaringsmæssigt kan have negativ betydning for ikke alene den konkrete eksport, men også for eksportøren, andre danske eksportører og for tilliden til det danske kontrolsystem.

Det skal understreges, at eksporten altid sker på eksportørens egen regning og risiko.

I artikel 12, stk. 1, 2. punktum er der henvist til den situation, hvor produktet ikke overholder relevante krav i EU-lovgivningen, og tredjelandet ikke har fastsat specifikke krav for eksporten, jf. bemærkninger til bekendtgørelsens § 5, stk. 8.

For alt foder gælder, at det ikke kan eksporteres, hvis det er farligt. Dette gælder også, selvom tredjelandets myndigheder har accepteret det pågældende produkt. Det fremgår af Fødevareforordningens artikel 15, hvornår foder skal betragtes som værende farligt.

Artikel 12, stk. 2, indeholder den overordnede forpligtelse for virksomheder til at overholde de aftaler, som EU eller Danmark har indgået med et tredjeland. Disse bilaterale aftaler kan suppleres af brevveksling, inspektions- eller mødereferater og krav meddelt Danmark i forbindelse med inspektionsbesøg.

Der henvises desuden til Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne (Foderhygiejneforordningen), artikel 25 om eksport, som har følgende ordlyd: "Foder, herunder foder til dyr, som ikke anvendes i fødevareproduktionen, der er fremstillet i Fællesskabet og bestemt til markedsføring i tredjelande, skal opfylde bestemmelserne i artikel 12 i forordning (EF) nr. 178/2002."

§ 1. Denne bekendtgørelse omfatter eksport af foder, animalske biprodukter og afledte produkter.

Stk. 2. Oocytter, embryoner og sæd til avlsformål er ikke omfattet af bekendtgørelsen.

§ 2. Uanset bestemmelserne i denne bekendtgørelse må foder, animalske biprodukter og afledte produkter kun eksporteres i overensstemmelse med bestemmelserne vedrørende eksport i

1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 af 21. oktober 2009 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum, som senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1009 af 5. juni 2019 (herefter forordningen om animalske biprodukter),

2) Kommissionens forordning (EU) nr. 142/2011 af 25. februar 2011 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum, og om gennemførelse af Rådets direktiv 97/78/EF for så vidt angår visse prøver og genstande, der er fritaget for veterinærkontrol ved grænsen som omhandlet i samme direktiv, som senest ændret ved Kommissionens forordning (EU) 2022/488 af 25. marts 2022 (herefter Gennemførelsesforordningen) og

3) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, som senest ændret ved Kommissionens forordning (EU) 2022/1403 af 16. august 2022 (herefter TSE-forordningen).

Ad § 2: Forordningen om animalske biprodukter, Gennemførelsesforordningen og TSE-forordningen

Eksport af animalske biprodukter og heraf afledte produkter samt foder med indhold af disse, skal foregå i overensstemmelse med forordningen om animalske biprodukter, Gennemførelsesforordningen og TSE-forordningen. Foder indeholdende animalske biprodukter og heraf afledte produkter skal også overholde den øvrige foderlovgivning.

Ad § 2, nr. 1 og 2: Forordningen om animalske biprodukter og dennes gennemførelsesforordning

Forordningen om animalske biprodukter indeholder bestemmelser om eksport af animalske biprodukter og afledte produkter fra EU til tredjelande. Forordningens artikel 43 forbyder eksport af animalske biprodukter og afledte produkter til forbrænding eller deponering samt eksport af sådanne produkter til 3. lande, der ikke er medlem af OECD, med henblik på anvendelse i biogas- eller komposteringsanlæg. Kategori 1-materiale, kategori 2-materiale og afledte produkter heraf må ikke eksporteres til 3. lande.

Fødevareforordningens artikel 12 omhandler eksport af fødevarer og foder, men finder tilsvarende også anvendelse på eksport af kategori 3-materiale eller afledte produkter i overensstemmelse med forordningen om animalske biprodukter. Forordningen om animalske biprodukter og Gennemførelsesforordningen indeholder regler om hvilke typer af kategori 3-materiale, der må anvendes til fremstilling af fodermidler, og hvordan det skal forarbejdes, før det kan anvendes til foder. Reglerne omfatter alt materiale fra dyr, som ikke kan eller skal anvendes som fødevarer – dvs. animalske biprodukter, som ikke er bestemt til konsum.

Ved fremstilling af foder fra animalske biprodukter er der visse krav, der skal overholdes i henhold til forordningen om animalske biprodukter og Gennemførelsesforordningen. Der er bl.a. krav om, at der under fremstilling og/eller oplagring af afledte animalske biprodukter og foder til selskabsdyr (undtagen dåsefoder) skal udtages stikprøver af slutprodukterne til kontrol af, at de mikrobiologiske normer i forordningen er overholdt. Med mindre der i det pågældende eksportcertifikat er krav om, at de mikrobiologiske analyser skal være partispesifikke, kan overholdelsen af de mikrobiologiske krav attesteres på baggrund af disse analyser (stikprøver).

Ad § 2, nr. 3: TSE-forordningen

TSE-forordningen fastsætter regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af spongiforme encephalopatiser (TSE) hos dyr. Forordningens artikel 7 indeholder et generelt forbud om anvendelse af protein fra dyr i foder til drøvtyggere (foderforbuddet). I forordningens bilag IV er foderforbuddets udvidelser og undtagelser beskrevet. TSE-forordningen indeholder endvidere bestemmelser om eksport af forarbejdet animalsk protein og foder med indhold af forarbejdet animalsk protein.

Der blev fra den 1. juli 2017 foretaget lempelser på bestemmelserne vedrørende eksport i TSE-forordningen, således at det nu er muligt at eksportere forarbejdet animalsk protein fra insekter og forarbejdet animalsk protein fra drøvtyggere, såfremt en række betingelser er opfyldt. Bestemmelserne i TSE-forordningen vedrører udelukkende EU-krav. Eventuelle krav fra modtagerlandet fx om, at sendingen skal ledsages af et eksportcertifikat udstedt af den kompetente myndighed i eksportlandet, er ikke reguleret af bestemmelserne i TSE-forordningen, men af bestemmelserne i fodereksporthandelsreglerne. Reglerne i TSE-forordningen og fodereksporthandelsreglerne supplerer således hinanden.

Eksport af forarbejdet protein fra drøvtyggere

Eksport af forarbejdet animalsk protein fra drøvtyggere eller af forarbejdet animalsk protein fra både drøvtyggere og andre dyr end drøvtyggere er tilladt, såfremt visse betingelser er opfyldt. Bestemmelserne i TSE-forordningen siger for det første, at forarbejdet animalsk protein fra drøvtyggere skal transporteres i forseglede containere/beholdere direkte fra forarbejdningsanlægget til udgangsstedet fra EU (Der er ikke krav om myndighedsforsegling.) For det andet, skal forarbejdet animalsk protein fra drøvtyggere kontrolleres på et grænsekontrolsted, der skal være opført i bilag I til Kommissionens beslutning 2009/821/EF til kontrol af NHC-produkter (Not for Human Consumption). Den ansvarlige operatør skal oplyse den kompetente myndighed på det pågældende grænsekontrolsted om sendingens ankomst.

Sendingen skal være ledsaget af et udfyldt handelsdokument udstedt via Traces. På handelsdokumentet skal udgangsgrænsekontrolstedet være angivet som udgangssted i rubrik I. 28. Når sendingen ankommer til udgangsstedet, skal den kompetente myndighed på grænsekontrolstedet kontrollere forseglingen på hver af de containere/beholdere, der fremvises på grænsekontrolstedet. Hvis kontrollen af forseglingen ikke er tilfredsstillende, skal sendingen enten destrueres eller sendes tilbage til oprindelsesvirksomheden.

Foderblandinger til selskabsdyr med indhold af forarbejdet animalsk protein af drøvtyggere kan eksporteres uden at skulle leve op til betingelserne beskrevet ovenfor. Foder til selskabsdyr må eksporteres, hvis det er fremstillet på virksomheder, der er godkendt til fremstilling af foder til selskabsdyr i overensstemmelse med artikel 24 i forordningen om animalske biprodukter, og være pakket og mærket i overensstemmelse med EU-lovgivningen.

Eksport af forarbejdet protein fra andre dyr end drøvtyggere

TSE-forordningen indeholder krav til produktion af forarbejdet animalsk protein og foderblandinger med forarbejdet animalsk protein fra ikke-drøvtyggere til eksport. Eksport er kun tilladt, hvis de følgende betingelser er opfyldte:

- Det forarbejdede animalske protein skal være fremstillet i forarbejdningsanlæg, som opfylder kravene i TSE-forordningens bilag IV, kapitel IV, afsnit D, litra c.
- Foderblandinger, som indeholder forarbejdet animalsk protein fra andre dyr end drøvtyggere, skal fremstilles på foderblandingsvirksomheder, der
 - fremstiller deres produkter i overensstemmelse med TSE-forordningens bilag IV, kapitel IV, afsnit D, litra d, eller
 - tilvejebringer det forarbejdede animalske protein, som skal anvendes i de foderblandinger, som skal eksporteres, fra forarbejdningsanlæg, der opfylder kravene i TSE-forordningens bilag IV kapitel V, afsnit E, pkt. 3, litra a, og som
 - enten udelukkende beskæftiger sig med fremstilling af foderblandinger til eksport fra EU og er godkendt til dette formål af den kompetente myndighed
 - eller udelukkende beskæftiger sig med fremstilling af foderblandinger til eksport fra EU og med fremstilling af foderblandinger til akvakultur, som skal markedsføres i EU, og er godkendt til dette formål af den kompetente myndighed. Virksomheden kan ikke foretage andre foderaktiviteter end disse.

Virksomhederne skal søge Fødevarestyrelsen om særlig godkendelse til eksport af de nævnte produkter. Dette kan gøres via styrelsens hjemmeside.

Krav til mærkning ved eksport af forarbejdet protein fra andre dyr end drøvtyggere

Foderblandinger med forarbejdet animalsk protein fra andre dyr end drøvtyggere skal pakkes i overensstemmelse med EU-lovgivningen eller importlandets krav. Hvis importlandets krav ikke er i overensstemmelse med EU-lovgivningen, skal følgende tekst fremgå af mærkningen: ”Indeholder forarbejdet animalsk protein fra ikke-drøvtyggere”.

Transport og lagring af forarbejdet animalsk protein fra ikke-drøvtyggere

For transportører, der transporterer forarbejdet animalsk protein fra ikke-drøvtyggere eller foderblandinger med sådant protein bestemt til eksport, og efterfølgende ønsker at anvende samme køretøj til eksempelvis foder til kvæg, svin eller fjerkræ (dog ikke akvakulturdyr), er der krav om en rengøringsprocedure. Proceduren skal inden transporten foretages være godkendt af Fødevarestyrelsen. Virksomheder kan ansøge på Fødevarestyrelsens hjemmeside om at få godkendt deres rengøringsprocedure. Der er yderligere krav om, at virksomheden skal kunne dokumentere typen af foder, der er transporteret 2 år tilbage. Der er ikke krav til godkendt rengøringsprocedure ved transport med emballeret foder som fx big bags.

Der gælder tilsvarende regler for, at en virksomheds rengøringsprocedure skal godkendes af Fødevarestyrelsen, hvis der på lageret opbevares løst foder til eksport, og der efterfølgende oplagres foder til fødevareproducerende dyr i EU, der ikke må fodres med forarbejdet animalsk protein fra ikke-drøvtyggere (undtagen akvakulturdyr).

De ovennævnte betingelser gælder ikke for eksport af følgende produkter:

- Foder til selskabsdyr, der indeholder forarbejdet animalsk protein fra ikke-drøvtyggere.
- Fiskemel.
- Forarbejdet animalsk protein fra opdrættede insekter.
- Foderblandinger, der kun indeholder forarbejdet animalsk protein fra opdrættede insekter eller fiskemel.
- Forarbejdet animalsk protein fra ikke-drøvtyggere til fremstilling af foder til selskabsdyr. Her er det krav om, at der inden pågældende eksport, er foretaget analyser af forsendelsen, som sikrer, at der ikke er drøvtyggermateriale i fodermidlet.

§ 3. I denne bekendtgørelse forstås ved:

- 1) Produkter: Foder, animalske biprodukter og afledte produkter.
- 2) Foder: Alle stoffer eller produkter, herunder tilsætningsstoffer, som, uanset om de er uforarbejdede eller helt eller delvis forarbejdede, er bestemt til at skulle fortæres af dyr.
- 3) Animalske biprodukter: Hele kroppe eller dele af dyr, animalske produkter eller andre produkter fra dyr, som ikke er bestemt til konsum, herunder oocytter, embryoner og sæd.
- 4) Afledte produkter: Produkter, der er fremstillet ved en eller flere behandlinger, omdannelser eller trin i forarbejdningen af animalske biprodukter.
- 5) Eksport: Udførsel af produkter fra Danmark til tredjelande.
- 6) Tredjeland: Lande uden for samhandelsområdet.
- 7) Særligt tredjeland: Tredjeland, hvor landets kompetente myndigheder, stiller krav om særlig godkendelse af danske virksomheder, som en forudsætning for eksport af produkter til landet.
- 8) Samhandelsland: EU-lande, Norge, Island, Nordirland, Liechtenstein og Andorra. Herudover gælder, at:

- a) Schweiz er samhandelsland for animalske fødevarer, foder med animalsk indhold, animalske biprodukter, afledte produkter og visse ikke-animalske fødevarer og visse ikke-animalsk foder.
 - b) Færøerne er samhandelsland for fisk og fiskevarer samt uforarbejdet uld.
 - c) Grønland er samhandelsland for fisk og fiskevarer, sammensatte produkter med forarbejdede fiskevarer samt animalske biprodukter og afledte produkter af vanddyr, bortset fra havpattedyr.
- 9) Samhandelsområde: Alle samhandelslande, jf. nr. 8. Følgende områder er dog ikke med i samhandelsområdet:
- a) Ceuta og Melilla i Spanien.
 - b) Oversøiske territorier og departementer i Frankrig.
- 10) Eksportvirksomhed: Virksomhed, der som en del af sine aktiviteter eksporterer, disponerer over, fremstiller, opbevarer, eller på anden måde håndterer produkter, der på et tidspunkt skal eksporteres eller indgå i produkter, der skal eksporteres.
 - 11) Den kompetente myndighed: Fødevarestyrelsen eller andre landes myndigheder på foder- og veterinærområdet.
 - 12) Listen: Listen på Fødevarestyrelsens hjemmeside over virksomheder, der er godkendt til eksport af produkter til et særligt tredjeland.
 - 13) Sending: En mængde af produkter omfattet af samme officielle certifikat, officielle attestering eller ethvert andet dokument, som befordres med samme transportmiddel, kommer fra samme område og er af samme type, klasse eller betegnelse.
 - 14) Certifikat: Officiel myndighedserklæring (papir eller elektronisk) udstedt af Fødevarestyrelsen i forbindelse med eksport, hvori Fødevarestyrelsen over for myndighederne i modtagerlandet garanterer for, at sendingen overholder de krav, der fremgår af certifikatet.
 - 15) Gældende versioner af certifikater: De certifikater, i det format, som er offentliggjort i Certifikatdatabase, i TRACES eller i DIX.
 - 16) Ledsagedokumenter: Dokumenter, der skal ledsage certifikatet jf. tredjelandskrav. Krav til ledsagedokumenter kan være angivet i certifikatet, i en vejledning til certifikatet eller kan være oplyst på Fødevarestyrelsens hjemmeside.
 - 17) Forarbejdet animalsk protein: Animalsk protein, der udelukkende kommer fra kategori 3-materiale, som er behandlet i overensstemmelse med i bilag X, kapitel II, afsnit 1 i Gennemførselsforordningen (herunder blodmel og fiskemel), således at de er egnede til direkte anvendelse som fodermiddel eller til anden anvendelse i foderstoffer, herunder foder til selskabsdyr, eller til anvendelse i organiske gødningsstoffer eller jordforbedringsmidler; omfatter dog ikke blodprodukter, mælk, mælkebaserede produkter, produkter afledt af mælk, colostrum, colostrumprodukter, centrifuge- eller separatorslam, gelatine, hydrolyseret protein og dicalciumphosphat, æg og ægprodukter, herunder æggeskaller, tricalciumphosphat eller kollagen.
 - 18) Indenrigserklæring: Erklæring om produkters opfyldelse af tredjelandskrav udstedt af en eksportvirksomhed i Danmark over for en anden eksportvirksomhed i Danmark og bekræftet af Fødevarestyrelsen.
 - 19) TRACES: En del af EU-Kommissionens elektroniske database (IMSOC) til registrering af informationer om- og udarbejdelse af certifikater og dokumenter i forbindelse med sendinger af fødevarer, fødevarekontaktmaterialer, foder, animalske biprodukter, afledte produkter mv.

- 20) Certifikatdatabasen: Database på Fødevarestyrelsens hjemmeside, hvor Fødevarestyrelsen offentliggør certifikater til brug for eksport sendinger af fødevarer, fødevarekontaktmaterialer, foder, animalske biprodukter, afledte produkter mv.
- 21) DIX: Fødevarestyrelsens elektroniske database til registrering af informationer om- og udarbejdelse af certifikater og dokumenter i forbindelse med eksport af sendinger af fødevarer, fødevarekontaktmaterialer, foder, animalske biprodukter, afledte produkter mv.

Ad § 3: Definitioner

Ved udførsel fra Danmark skelnes mellem samhandel og eksport. Hvis varen udføres til et samhandelsland, er der tale om samhandel. Udføres varen til et tredjeland, er der tale om eksport. Samhandelslande er EU lande samt et antal lande, som har indgået en samhandelsaftale med EU. Vær opmærksom på, at et land kan være et samhandelsland for visse varer, men ikke for andre, og at udførsel fra EU i nogle tilfælde kan ske på samhandelsvilkår, selv om indførsel til EU ikke sker på samhandelsvilkår.

En eksportvirksomhed er en virksomhed, der som en del af sine aktiviteter eksporterer, disponerer over, fremstiller, opbevarer, eller på anden måde håndterer produkter, der på et tidspunkt skal eksporteres eller indgå i produkter, der skal eksporteres. For at en virksomhed kan eksportere overhovedet, skal den som minimum være godkendt eller registreret i henhold til gældende lovgivning, jf. bekendtgørelsens § 4. Herudover kan tredjelandet have stillet særlige krav, som skal opfyldes, før der kan eksporteres til det pågældende land.

Ved eksport til særlige tredjelande, skal virksomheden være opført på Fødevarestyrelsens liste over virksomheder godkendt til eksport til det pågældende tredjeland. Listen findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Kapitel 2

Generelle bestemmelser

§ 4. Eksport af produkter må kun ske fra en virksomhed, der enten

- 1) er registreret eller godkendt i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse om foder og fodervirksomheder,
- 2) er registreret eller godkendt efter bestemmelserne i forordningen om animalske biprodukter, eller
- 3) er registreret eller har en tilladelse efter TSE-forordningen.

Ad § 4: Registrering og godkendelse af eksportvirksomheder

Ad § 4, nr. 1: Fodervirksomheder

Det er en betingelse for eksport af foder, at eksporten sker fra en fodervirksomhed, der er registreret eller godkendt efter bestemmelserne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om foder og foderstofvirksomheder. Fødevarestyrelsen registrerer og godkender foderstofvirksomheder i henhold til bestemmelserne i Foderhygiejneforordningens artikel 9 og 10.

Udgangspunktet er, at alle danske fodervirksomheder kan eksportere foder til tredjelande. Dog kan der være særlige krav om godkendelse og registrering ved eksport til særlige tredjelande. Se bemærkninger til § 7.

For foder som indeholder animalske biprodukter gælder særlige regler for registrering. Se bemærkninger til § 4 stk. 2 og stk. 3

Ad § 4, nr. 2: Registrering og godkendelse i henhold til forordningen om animalske biprodukter

Eksport af animalske biprodukter, heraf afledte produkter samt foder indeholdende animalske biprodukter, må kun ske fra virksomheder eller anlæg som er registeret eller godkendt i henhold til forordningen om animalske biprodukter. Forordningen stiller krav om, at virksomheder og anlæg, hvor der anvendes eller på anden måde håndteres animalske biprodukter og afledte produkter, skal registreres eller godkendes i henhold til forordningens artikel 23 og 24. Om virksomheden eller anlægget skal registreres eller godkendes af Fødevarestyrelsen, afhænger af hvilke aktiviteter, der udføres på virksomheden eller anlægget. Fx skal virksomheder og anlæg, der fremstiller foder til selskabsdyr og lagrer afledte produkter til anvendelse som foder, godkendes af Fødevarestyrelsen.

Ad § 4, nr. 3: Registrering eller tilladelse i henhold til TSE-forordningen

Virksomheder, der fremstiller foderblandinger, der er bestemt til fodring af andre opdrættede dyr end drøvtyggere og som indeholder fiskemel, di- og tricalciumphosphat af animalsk oprindelse eller blodprodukter fra andre dyr end drøvtyggere, skal godkendes af Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsen kan give tilladelse til, at der også fremstilles fodermidler til drøvtyggere på den samme virksomhed, forudsat at visse betingelser er opfyldt. På Fødevarestyrelsens hjemmeside ligger der lister over virksomheder, som er godkendte efter bestemmelserne i TSE-forordningen.

§ 5. Eksportvirksomheder er ansvarlige for deres eksport af produkter til tredjelande og skal overholde betingelserne for eksport til det pågældende tredjeland, herunder betingelser som fremgår af denne bekendtgørelse, gældende versioner af certifikater samt øvrige betingelser, som er offentliggjort på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Stk. 2. Forelæggelse for Fødevarestyrelsen af et certifikat og eventuelle ledsagedokumenter med henblik på eksport betragtes som en anmodning om udstedelse af certifikatet til eksport af sendingen.

Stk. 3. Eksportvirksomheder må kun forelægge gældende versioner af certifikater for Fødevarestyrelsen til underskrift.

Stk. 4. Den virksomhed, der forelægger et certifikat for Fødevarestyrelsen til underskrift, er ansvarlig for, at det er den gældende version, der forelægges, samt at de oplysninger, der fremgår af certifikatet og eventuelle ledsagedokumenter, er i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Stk. 5. Eksportvirksomheder skal sikre, at de betingelser og oplysninger anført i de i stk. 2 nævnte dokumenter samt i indenrigserklæringer, der forelægges for Fødevarestyrelsen, er overholdte og korrekte.

Stk. 6. Hvis EU-Kommissionen eller Fødevarestyrelsen med de kompetente myndigheder i et tredjeland har aftalt betingelser for eksport i et certifikat, og disse certifikater er offentliggjort i Certifikatdatabasen,

i TRACES eller i DIX, må produkter omfattet af disse certifikater kun eksporteres med anvendelse heraf. Dette gælder også for de certifikater, hvori der alene er fastsat tredjelandes ensidigt fremsatte krav.

Stk. 7. Fødevarestyrelsen kan fravige kravet i stk. 6, hvis den virksomhed, der anmoder om at få udstedt et andet certifikat, fremlægger dokumentation fra den kompetente myndighed i tredjelandet for, at produktet tillades indført på andre vilkår.

Stk. 8. Såfremt en virksomhed har afsendt produkter, som viser sig ikke at være i overensstemmelse med et udstedt certifikat eller ledsagedokument, skal virksomheden straks underrette Fødevarestyrelsen.

Stk. 9. Eksport af produkter, der ikke overholder de relevante krav i EU-lovgivningen, må kun foretages, hvis eksportvirksomheden over for Fødevarestyrelsen dokumenterer, at produkterne eksporteres i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 12 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, som senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1381 af 20. juni 2019.

Ad § 5, stk. 1: Virksomhedens ansvar – overholdelse af tredjelandskrav

Aftaler med tredjelande er ikke i sin ordlyd taget med i fodereksporthandlingsbekendtgørelsen, men de krav, som ligger ud over EU-lovgivningen, vil fremgå af Fødevarestyrelsens hjemmeside og evt. af eksportcertifikatet til det pågældende land, se nærmere § 5, stk. 3 og vejledningen hertil. Desuden kan specielle krav fremgå af anden information på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

EU har på forskellige områder og med forskellige lande indgået såkaldte ækvivalensaftaler. En ækvivalensaftale er en aftale mellem EU og et tredjeland om, at parterne anerkender hinandens lovgivning som svarende til egen lovgivning på et givent område. Disse ækvivalensaftaler er Danmark forpligtet til at sikre overholdelse af, jf. artikel 12 i Fødevareforordningen. Dette er sikret med fodereksporthandlingsbekendtgørelsens § 5, stk. 1, efter hvilken bestemmelse virksomheder ved eksport skal overholde både aftaler indgået mellem EU og tredjelandet og aftaler indgået mellem Danmark og tredjelandet.

Virksomheden skal være opmærksom på, at tredjelandet kan have fastsat særlige markedskrav, som hverken fremgår af eksportcertifikatet, eksportbekendtgørelsen, eller anden information på Fødevarestyrelsens hjemmeside, fx kvalitets- og mærkningskrav. Sådanne krav vil ikke være en del af Fødevarestyrelsens certificering af virksomheden og/eller varerne overfor tredjelandet, og indgår derfor ikke i den eksportkontrol, som Fødevarestyrelsen udfører i virksomhederne. Da virksomheden imidlertid selv er ansvarlig for eksporten, er det vigtigt, at virksomheden holder sig orienteret om alle de krav, som tredjelandet stiller.

Ad § 5, stk. 2: Forelæggelse af certifikater og andre eksportdokumenter til underskrift hos Fødevarestyrelsen

Når en virksomhed præsenterer Fødevarestyrelsen for et certifikat og eventuelt andre eksportdokumenter, som virksomheden ønsker underskrevet, betragtes fremlæggelsen som en ansøgning om tilladelse til at eksportere den sending af produkter, som certifikatet vedrører.

Visse betingelser for eksport af varer til tredjelande fremgår alene af de certifikater, der skal ledsage en sending til et bestemt land. Virksomheden skal sikre, at der gives korrekte oplysninger i certifikatet og at sendingen overholder de betingelser, der fremgår af certifikatet. Se også bemærkningerne til § 5, stk. 4 og § 8.

Certifikatet skal udskrives på særligt certifikatpapir, som eksportvirksomheden skal rekvirere hos Fødevarestyrelsen. Når virksomheden har modtaget det særlige papir, skal den bl.a. kvittere for modtagelsen af papiret og have egenkontrolprocedurer, som sikrer at reglerne for opbevaring og brug af det særlige papir overholdes. Reglerne om det særlige certifikatpapir herunder om egenkontrol findes i bekendtgørelse om særligt papir til brug for udførsel af levende dyr, fødevarer, foder, animalske biprodukter og heraf afledte produkter, avlsmateriale og fødevarekontaktmaterialer. Yderligere vejledning om papir til certifikater findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Ad § 5, stk. 3: Gældende versioner af certifikater

Kun gældende versioner af Fødevarestyrelsens eksportcertifikater må anvendes. Ved en gældende version af et certifikat forstås de certifikater, i det format, som er offentliggjort på Fødevarestyrelsens certifikatdatabase på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

For at sikre at et certifikat er gældende, bør certifikatmodellerne hentes på Fødevarestyrelsens hjemmeside under ”Selvbetjening/Certifikatdatabasen” hver gang, virksomheden ønsker at få et certifikat udstedt af Fødevarestyrelsen.

Ad § 5, stk. 4: Afgivne oplysninger skal være korrekte - virksomhedens ansvar

Virksomheden skal sikre, at de betingelser, der er anført i certifikatet eller i eventuelle ledsagedokumenter, er overholdt, og at alle oplysningerne er korrekte. Virksomheden skal også sikre, at eventuelle yderligere krav, som findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside for det pågældende land, er overholdt. Hvilke ledsagedokumenter, der evt. skal følge certifikatet, vil fremgå af Fødevarestyrelsens hjemmeside. Oplysningerne kan fx typisk fremgå af vejledningen til certifikatet eller af selve certifikatet.

Det er ligeledes virksomhedens ansvar, at grundlaget for udstedelse af certifikatet eller dokumentet er til stede. Grundlaget omfatter bl.a., at virksomheden er godkendt/registreret (jf. § 4), at den følger sine egenkontrolprocedurer (jf. § 8) og at virksomheden er opført på listen for det pågældende land, hvis der er krav om dette (jf. § 7). Fødevarestyrelsen kan kun udstede certifikatet, hvis forsendelsen fysisk er til stede i Danmark.

Da overholdelse af lovgivningen og de i certifikatet anførte erklæringer, er virksomhedens ansvar, skal den over for Fødevarestyrelsen kunne dokumentere, at den sending, der anmodes om udstedelse af certifikat for, overholder de fastsatte bestemmelser for eksporten. Kravene omfatter certifikatkrav og evt. yderligere krav som fremgår af Fødevarestyrelsens hjemmeside. Virksomheden har altså ansvaret for, at de oplysninger, der fremgår af certifikatet, er korrekte, og kan i modsat fald strafforfølges, jf. § 9, stk. 1, nr. 3. Se endvidere bemærkningerne til § 8 om egenkontrol.

Den ansvarlige virksomhed i henhold til § 5, stk. 4 er den virksomhed, som anmoder Fødevarestyrelsen om at udstede et eksportcertifikat. Se mere om dokumentation herunder indenrigserklæringer i bemærkningerne til § 8 om egenkontrol.

Eksempel 1: K er en kontorvirksomhed uden produktions- eller lagerfaciliteter. K rekvirerer certifikatpapir hos Fødevarestyrelsen. K udfylder certifikatet og anmoder Fødevarestyrelsen om at udstede certifikatet. Hvis der for eksport til det pågældende land gælder særlige krav, skal K indhente dokumentation for, at varen opfylder disse krav. Dokumentationen indhentes fra den virksomhed, hvorfra sendingen fysisk bliver afsendt. Dokumentationen vil kunne være en indenrigserklæring. K er den ansvarlige virksomhed i henhold til § 5, stk. 4.

Eksempel 2: K er en kontorvirksomhed uden produktions- eller lagerfaciliteter. K rekvirerer certifikatpapir hos Fødevarestyrelsen. K udfylder certifikatet og sender det til virksomheden V, hvorfra varen fysisk bliver afsendt. V anmoder Fødevarestyrelsen om at udstede certifikatet. I dette tilfælde er V den ansvarlige virksomhed i henhold til § 5, stk. 4 og skal derfor kunne dokumentere, at eventuelle tredjelandskrav er opfyldte.

Eksempel 3: L er en lagervirksomhed, som oplagrer produkter fra produktionsvirksomheden P. L rekvirerer certifikatpapir hos Fødevarestyrelsen. L udfylder certifikatet og anmoder Fødevarestyrelsen om at udstede certifikatet. I dette tilfælde er L den ansvarlige virksomhed i henhold til § 5, stk. 4 og skal derfor kunne dokumentere, at eventuelle tredjelandskrav er opfyldte. Dokumentationen vil kunne være en indenrigserklæring fra P til L.

Eksempel 4: P er en produktionsvirksomhed, som anvender råvarer fra et andet EU-medlemsland. P afsender produkterne direkte fra virksomheden. P rekvirerer certifikatpapir hos Fødevarestyrelsen. P udfylder certifikatet og anmoder Fødevarestyrelsen om at udstede certifikatet. I dette tilfælde er P den ansvarlige virksomhed i henhold til § 5, stk. 4 og skal derfor kunne dokumentere, at eventuelle tredjelandskrav er opfyldte. Det kan fx være krav om, at råvareleverandører er opført på listen til eksport til det pågældende land og at råvarerne er blevet behandlet på en bestemt måde. Dokumentationen vil kunne være et samhandelscertifikat fra den udenlandske råvareleverandør til P, i hvilket det er angivet, hvilke særlige tredjelandskrav råvaren opfylder. Samhandelscertifikatet skal være underskrevet og stemplet af den kompetente myndighed i afsenderlandet.

Eksempel 5: P er en produktionsvirksomhed, som udelukkende anvender danske råvarer. Råvarerne kommer fra flere forskellige danske virksomheder. P afsender produkter direkte fra virksomheden. P rekvirerer certifikatpapir hos Fødevarestyrelsen. P udfylder certifikatet og anmoder Fødevarestyrelsen om at udstede certifikatet. I dette tilfælde er P den ansvarlige virksomhed i henhold til § 5, stk. 4 og skal derfor kunne dokumentere, at eventuelle tredjelandskrav er opfyldte. Det kan fx være krav om, at råvareleverandører er opført på listen til eksport til det pågældende land og at råvarerne er blevet behandlet på en bestemt måde. Dokumentationen vil kunne være indenrigserklæringer fra de danske råvareleverandører til P, i hvilke det er angivet, hvilke særlige tredjelandskrav råvarerne opfylder. Der skal være dokumentation fra alle for eksporten relevante råvareleverandører.

Transport- og speditjonsvirksomheder kan udføre opgaver for den ansvarlige produktions-, lager-, eller kontorvirksomhed. Transport- eller speditjonsvirksomheden vil dog ikke være ansvarlig for, at sendingen opfylder tredjelandskravene. Hvis en transportvirksomhed (chaufføren) af praktiske grunde overrækker et certifikat til Fødevarestyrelsen for at få det underskrevet, handler transportvirksomheden på vegne af en produktions-, lager-, eller kontorvirksomhed. I tvivlstilfælde kan Fødevarestyrelsen søge afklaret hos transportvirksomheden hvilken virksomhed, som transportøren handler på vegne af. Altså om det er en

produktionsvirksomhed, et lager/frysehus eller en kontorvirksomhed, der har bedt chaufføren om rent praktisk at overrække certifikatet til Fødevarestyrelsen.

Da det er virksomhedens ansvar, at de varer, der ledsages af certifikatet, overholder alle relevante betingelser, er det også virksomhedens ansvar, at der ikke fjernes, byttes eller tilføres andre varer til sendingen. I de tilfælde, hvor pålæsningen sker af flere omgange (samlæsning), og hvor der er krav om myndighedsforsegling ved endelig afsendelse fra Danmark, er det den eksportvirksomhed, som anmoder tilsynsmyndigheden om påføring af seglnummer i certifikatet, som er ansvarlig for, at certifikatet fortsat er tilknyttet de oprindeligt certificerede produkter. Flere oplysninger om procedurerne ved samlæsning findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Som udgangspunkt er det kun den kontrolenhed i Fødevarestyrelsen, som har tilsynet med den pågældende virksomhed, der kan udstede certifikaterne. En forudsætning for, at andre kontrolenheder kan udstede certifikaterne, er, at der er indgået en aftale mellem de 2 kontrolenheder om, hvordan det sikres, at den udstedende kontrolenhed får de oplysninger om virksomheden, som er nødvendige for at kunne udstede certifikatet. Det skal også fremgå af aftalen, at den udstedende kontrolenhed orienterer den tilsynsførende enhed om hvilke certifikater, der er udstedt til virksomheden.

Ad § 5, stk. 5: Indgåede aftaler med tredjelande

Hvis der foreligger en aftale indgået mellem EU og et tredjeland eller Danmark og et tredjeland om hvilke bestemmelser, der gælder for eksport til det pågældende tredjeland af et givent produkt, skal disse bestemmelser overholdes, jf. Fødevareforordningen art. 12, stk. 2 og bemærkninger til § 1. En følge heraf er, at hvis der for et givent produkt til et givent tredjeland findes et aftalt certifikat i Fødevarestyrelsens certifikatdatabase, skal dette certifikat anvendes ved eksport af det pågældende produkt til det pågældende land.

Ad § 5, stk. 6: Dispensation fra indgåede aftaler med tredjelande

Hvis en virksomhed kan dokumentere, at den kompetente myndighed i et tredjeland vil tillade, at et givent produkt indføres på et andet eksportcertifikat end det certifikat, som i Fødevarestyrelsens certifikatdatabase er bestemt til det pågældende produkt til det pågældende land, kan Fødevarestyrelsen dispensere fra kravene i bekendtgørelsens § 4, stk. 5.

Det skal tydeligt fremgå af den af virksomheden forelagte dokumentation, at det er den kompetente myndighed i modtagerlandet, som tillader indførsel på andre betingelser, end de som fremgår af det pågældende certifikat. Det er altså ikke tilstrækkeligt, at den danske virksomhed har dokumentation for, at importøren i tredjelandet vil acceptere, at produktet indføres på et andet certifikat end det gældende, som findes i certifikatdatabase.

Ad § 5, stk. 7: Afsendelse af varer, hvor oplysningerne i udstedt dokument er ukorrekte

Hvis en virksomhed har afsendt varer, som viser sig ikke at være i overensstemmelse med oplysningerne i et udstedt certifikat eller ledsagedokument, skal afsendervirksomheden straks, når fejlen opdages, informere Fødevarestyrelsen om, at der er sket en fejl, og hvori fejlen består.

Alle oplysninger vedrørende selve sendingen og dens eksportstatus vil som udgangspunkt være væsentlige. Eksempler på ukorrekte oplysninger kan være forkert angivelse af status, oprindelse, en bestemt behandling eller undersøgelse, eller produktionsdato.

I nogle tilfælde vil der evt. kunne udstedes et erstatningscertifikat. Se mere om erstatningscertifikater i bemærkningerne til § 5, stk. 9.

Ad § 5, stk. 8: Eksport af produkter som ikke kan markedsføres i EU

Produkter, som ikke overholder EU-lovgivningen og derfor ikke kan markedsføres i EU, kan under visse betingelser, eksporteres til tredjelande, jf. Fødevareforordningens artikel 12.

Hvis en virksomhed ønsker at eksportere et sådant produkt, som ikke overholder EU-lovgivningen, skal virksomheden dokumentere over for Fødevarestyrelsen, at de kompetente myndigheder i importlandet

- accepterer import af det pågældende produkt, og
- er blevet fuldt informeret om de årsager og omstændigheder, der gør, at produktet ikke kan markedsføres i EU.

Det er den eksporterende virksomheds ansvar at levere information om produktet til importlandets myndigheder og at indhente dokumentation for, at importlandet accepterer importen. Det skal tydeligt fremgå af den dokumentation, som virksomheden fremlægger for Fødevarestyrelsen, at det er den kompetente myndighed i modtagerlandet, som tillader indførsel af produktet. Det er altså ikke tilstrækkeligt, at den danske virksomhed har dokumentation for, at importøren i tredjelandet vil acceptere, at produktet indføres. Det er ikke nødvendigt at indhente accept for hver eneste eksport, så længe det er samme produkt og samme afvigelse fra EU-lovgivningen, der er tale om. Drejer det sig om samme produkt, men med en anden afvigelse, end den der allerede er oplyst om, skal der indhentes en ny accept. Det er ikke tilstrækkeligt for eksportvirksomheder at henvise til overholdelse af internationalt anerkendte normer, som fx Codex Alimentarius. Hvis myndighederne i tredjelandet vælger at besvare henvendelsen med en henvisning til, at Codex Alimentarius accepteres, vil dette være tilstrækkeligt, men en generel erklæring fra myndighederne i tredjelandet om, at de accepterer Codex Alimentarius, er ikke tilstrækkelig, da myndighederne ikke i dette tilfælde har haft mulighed for konkret at vurdere, om de ønsker at modtage det pågældende produkt.

Uanset tredjelandets eventuelle accept er det aldrig tilladt, at eksportere foder, hvis det er farligt. Foder betragtes som farligt, jf. Fødevareforordningens artikel 15, hvis det anses for at,

- have en negativ indvirkning på menneskers og dyrs sundhed eller
- gøre en fødevare, som stammer fra dyr, der anvendes i fødevareproduktionen, farlig at anvende til menneskeføde.

Se desuden kommentarerne til § 2, afsnittet TSE-forordningen, om mulighederne og betingelserne for eksport af forarbejdet animalsk protein, som ikke må markedsføres i EU.

Ad § 5, stk. 9: Erstatningscertifikater

Hvis et udstedt certifikat er blevet ødelagt, er bortkommet eller indeholder åbenlyse fejl, som ikke vedrører selve sendingen, kan virksomheden ansøge Fødevarestyrelsen om at udstede et erstatningscertifikat. Der kan kun udstedes et erstatningscertifikat, hvis sendingen ved afsendelsen var ledsaget af et

certifikat udstedt af Fødevarestyrelsen. Efter en konkret vurdering af ansøgningen afgør Fødevarestyrelsen, om der kan udstedes et erstatningscertifikat.

Lovgivningen vedrørende erstatningscertifikater findes i bekendtgørelse om udstedelse af certifikater for levende dyr, fødevarer, foder, animalske biprodukter og heraf afledte produkter, avlsmateriale og fødevarekontaktmaterialer, § 8.

Hvis virksomheden opdager en fejl i et certifikat, inden det har forladt Fødevarestyrelsen, skal Fødevarestyrelsen annullere det oprindelige certifikat og virksomheden anmode om et nyt certifikat.

Ved udstedelse af et erstatningscertifikat skal dette dateres med datoen for udstedelsen af erstatningscertifikatet, og følgende erklæring skal på et af følgende sprog anføres på certifikatet, om muligt øverst på forsiden:

- “This certificate replaces and cancels previous certificate issued on...(dato) covering the same consignment”
- ”Diese Bescheinigung, die dieselbe Sendung deckt, ersetzt und macht die frühere am... (dato) ausgefertigte Bescheinigung ungültig“
- “Ce certificat remplace et annule le certificat precedent delivre le... (dato) et couvrant la meme partie”

Kopi af erstatningscertifikatet skal opbevares sammen med kopi af det oprindeligt udstedte certifikat.

Skabeloner til ovennævnte tekster kan hentes i Fødevarestyrelsens certifikatdatabase.

Desuden henvises til vejledning om erstatningscertifikater på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

§ 6. Eksportvirksomheder skal sikre tilstrækkelig adskillelse mellem produkter til tredjelande, der stiller betingelser herom, og andre produkter.

Stk. 2. Adskillelse efter stk. 1 skal i nødvendigt omfang omfatte hele processen fra modtagelse af råvarer til afsendelse af produktet.

Ad § 6: Adskillelse af produkter til tredjelande og andre produkter

Hvis et tredjeland stiller importbetingelser, som går ud over EU-lovgivningen, skal disse særlige betingelser være opfyldte for de produkter, som virksomheden eksporterer til det pågældende land. Man taler om, at sådanne produkter har ”X-land-status”. Det skal forstås sådan, at hvis fx Kina stiller særlige krav, som produkterne skal opfylde, så har disse produkter ”Kina-status”, hvis kravene for eksport til Kina er opfyldte. §6 omhandler adskillelsen mellem sådanne tredjelandetsprodukter og virksomhedens eventuelle andre produkter, som ikke har det pågældende tredjelandets status.

Bestemmelsen indeholder krav om, at virksomheden i nødvendigt omfang skal sikre, at produkter med særlig tredjelandetsstatus holdes tilstrækkeligt adskilt fra andre produkter, der behandles eller oplagres i virksomheden. Sammenholdt med bekendtgørelsens § 8 betyder det, at virksomhedens egenkontrolprogram i nødvendigt omfang skal indeholde procedurer til sikring af tilstrækkelig adskillelse.

For forståelsen af passus'en ”i nødvendigt omfang sikre tilstrækkelig adskillelse mellem relevante produktioner” gælder disse generelle retningslinjer:

- 1) Produkter, der fremstilles til et *særligt tredjeland*, må hverken direkte eller indirekte komme i kontakt med produkter, der ikke opfylder de særlige tredjelandskrav. Dette indebærer, at transportbånd, redskaber mv. skal være rengjort inden produktionen, hvis udstyret har været anvendt til produkter, hvor der ikke er dokumentation for, at de har opfyldt tredjelandets krav til hygiejne og dyresundhed. Det skal pointeres, at en virksomhed kan stå på flere tredjelandslister og på en og samme tid kan opfylde flere særlige tredjelandskrav.

Eksempel: Hvis en virksomhed har en produktion af foder til X-tredjeland og derefter på samme dag en produktion til Y-tredjeland, vil der ikke være behov for adskillelse, hvis den første produktion til X-tredjeland også opfylder kravene til eksport til Y-tredjeland. Hvis virksomheden derimod forud for produktionen til X-tredjeland har en produktion til EU-markedet, som ikke opfylder kravene til X-tredjeland, kan virksomheden ikke derefter producere til X-tredjelandet ved hjælp af samme udstyr, medmindre der sker en grundig rengøring og desinfektion forinden.

I visse produktioner, f. eks. i tørringsanlæg, kan virksomheden ikke udføre rengøring og desinfektion mellem to produktioner på traditionel vis. Virksomhedens procedurer må da tage højde for de særlige forhold.

Eksempel: Virksomheden kan fx have nærmere specificerede procedurer for at tømme rør og siloer for produkter og derefter have en mellemliggende produktion, inden produktionen af produkter til eksport til det særlige tredjeland påbegyndes. Råvarer, redskaber m.v. som anvendes til denne mellemliggende produktion, skal have samme status, som var den mellemliggende produktion tiltænkt eksport til det pågældende tredjeland. Den mellemliggende produktion vil dog IKKE have denne status, da den er at betragte som en produktion foretaget for at rense produktionssystemet for produkter med ”lavere” status end den særlige tredjelandstatus.

I et sådant system er det ikke muligt umiddelbart at kontrollere, om en mellemliggende produktion er tilstrækkelig til at sikre, at der ikke sker overførsel fra den tidligere produktion. Derfor skal virksomheden have baggrundsdokumentation, som viser, at der ikke sker overførsel af materiale. Det kan fx være forsøg, hvor det efterprøves, hvor stor en mellemliggende produktion sammen med eventuelle øvrige procedurer (tømning m.v.) der er tilstrækkelig til at sikre mod krydsforurening mellem produktioner.

Hvis et særligt tredjeland ikke stiller krav om, at råvareleverandørerne er godkendte til eksport til det særlige tredjeland, skal virksomheden ikke nødvendigvis udføre rengøring og desinfektion, inden produktionen til det særlige tredjeland påbegyndes. Virksomheden skal dog i sådanne tilfælde sikre sig, at eventuelle certifikatkrav vedr. dyresundhed er opfyldte. Hvis tredjelandet stiller dyresundhedsmæssige krav, vil det ofte betyde, at både råvarerne og den eventuelle forudgående produktion skal opfylde tredjelandets dyresundhedsmæssige krav. Hvis den forudgående produktion ikke opfylder kravene, skal der udføres mellemliggende rengøring og desinfektion.

En virksomhed må kun producere produkter til et særligt tredjeland samtidig med at den håndterer/producerer produkter uden den særlige tredjelandstatus, hvis det foregår i separate lokaler eller på adskilte produktionslinjer med tilstrækkelig rumlig adskillelse. Den rumlige adskillelse anses for tilstrækkelig, når der ikke kan overføres stænk, sprøjt m.m. fra den ene produktionslinje til den anden, og produktionslinjerne betjenes af hver sit personale. Produktioner i lukkede rørsystemer kan dog udføres af samme

personale. Et produkt med en særlig status må altså ikke kunne blive forurennet af et produkt med en ”lavere” status.

- 2) Hvis produktionen ikke sker til et *særligt* tredjeland, men til et tredjeland til hvilket certifikatet indeholder dyresundhedsmæssige eller hygiejniske attestationer, skal behandling og oplagring ske således, at der ikke er direkte eller indirekte kontakt til produkter, som ikke opfylder mindst de samme krav.
- 3) Hvis et certifikat indeholder dyresundhedsmæssige attestationer herunder, at produktet er af dansk oprindelse, må produktet ikke have været udsat for påvirkninger, der forringer dets dyresundhedsmæssige status. Virksomhederne kan fx sikre sig mod dette, ved at holde råvarer/produkter af dansk oprindelse adskilt fra råvarer/produkter af anden oprindelse. Sker der kontakt via redskaber m.v. mellem råvarer/produkter af forskellig oprindelse, må det vurderes i den konkrete situation, om dette kan ske i overensstemmelse med certifikatkravene.

Kapitel 3

Eksport til særlige tredjelande

§ 7. Angivelse af de særlige tredjelande og de krav, som disse tredjelande stiller, fremgår af Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Stk. 2. Eksport af produkter til et særligt tredjeland må først ske, når virksomheden har modtaget meddelelse fra Fødevarestyrelsen om, at virksomheden er godkendt til eksport til det pågældende tredjeland, jf. stk. 3, og er opført på listen.

Stk. 3. Proceduren for ansøgning om godkendelse til eksport til særlige tredjelande er følgende:

1) Virksomheden fremsender ansøgning om godkendelse til eksport til et særligt tredjeland til Fødevarestyrelsen og skal i øvrigt følge de procedurer, som fremgår af Fødevarestyrelsens hjemmeside.

2) Fødevarestyrelsen vurderer, om virksomheden opfylder betingelserne for eksport til landet. Hvis dette er tilfældet, optager Fødevarestyrelsen virksomheden på listen over virksomheder, der er godkendt til eksport til landet. Hvis tredjelandet skal acceptere Fødevarestyrelsens godkendelse først, afventer optagelsen på Fødevarestyrelsens liste denne accept.

3) Fødevarestyrelsen meddeler virksomheden godkendelse og optagelse på listen med angivelse af eventuelle særlige vilkår.

Stk. 4. Eksport til et særligt tredjeland må kun omfatte produkter, der er fremstillet eller opbevaret efter det tidspunkt, hvor virksomheden blev opført på listen. Krav om listning af eksportvirksomheder kan omfatte hele fremstillings- og opbevaringsforløbet afhængig af tredjelandets krav, som fremgår af de i stk. 1 nævnte oplysninger på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Stk. 5. Fødevarestyrelsen kan fravige kravene i stk. 2, hvis virksomheden kan dokumentere, at myndighederne i tredjelandet tillader produktet indført i landet fra den pågældende virksomhed, uden at den skal opfylde kravene i stk. 2.

Stk. 6. Fødevarestyrelsen kan tilbagekalde eller suspendere godkendelse til eksport til tredjelandet, hvis virksomheden ikke længere overholder betingelserne for eksport til landet, eller hvis virksomheden ikke længere ønsker at være godkendt til eksport til det pågældende tredjeland.

Ad § 7: Godkendelse af virksomheder til eksport til særlige tredjelande

Ad § 7, stk. 1: Generelle bemærkninger

Visse tredjelande stiller krav om, at en virksomhed, der vil eksportere til landet, skal have indhentet en særlig godkendelse til eksport til det pågældende land. De lande og produkter, hvor der gælder sådanne krav, fremgår af bekendtgørelsens Bilag 1. Listen omfatter kun krav for de lande og produkttyper, som Fødevarestyrelsen allerede har aftaler om. Ved åbning af nye markeder for danske produkter kan myndighederne i tredjelandet stille krav, som gør, at landet i eksporthenseende bliver til et særligt tredjeland.

Godkendelse af en virksomhed til et særligt tredjeland kan have betydning for Fødevarestyrelsens kontrol med virksomheden og betalingen for kontrollen, jf. betalingsbekendtgørelsen (Bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer og levende dyr m.v.).

Virksomheder, som allerede er opført på listen, skal være opmærksomme på, at selv små ændringer i virksomhedens navn, adresse o. lign. kan have stor betydning for, om en eksport kan gennemføres. Virksomhederne skal derfor hurtigst muligt ved selv mindre ændringer orientere Fødevarestyrelsen om disse.

Eksempel: En virksomhed er opført på Kina-listen med adressen: Gl. Landevej 27. Kommunen, hvor virksomheden er beliggende, ændrer vejnavnet til Gammel Landevej 27. Virksomheden sender en sending til Kina, hvor den nye adresse Gammel Landevej 27, er angivet i eksportcertifikatet. Sendingen bliver stoppet ved den kinesiske grænsekontrol, da der ikke er opført en virksomhed på listen med adressen ”Gammel Landevej 27”.

Eksempel: En virksomhed er opført på Kina-listen med navnet ”Petersen og Ågård”. For at tilpasse navnet virksomhedens hjemmeside og en øget global handel, ændrer virksomheden navn til ”Petersen & Aagaard”. Virksomheden sender en sending til Kina, hvor det nye navn Petersen & Aagaard er angivet i eksportcertifikatet. Sendingen bliver stoppet ved den kinesiske grænsekontrol, da der ikke er opført en virksomhed på listen med adressen ”Petersen & Aagaard”

Ad § 7, stk. 2: Kun eksport fra godkendte virksomheder

Der er forskellige procedurer for godkendelsen afhængig af kravene stillet af det særlige tredjeland. I alle tilfælde er det Fødevarestyrelsen, som vurderer, om virksomheden opfylder tredjelandets krav, og som godkender virksomheden, hvis kravene opfyldes. Godkendelsen træder først i kraft, når Fødevarestyrelsen har meddelt virksomheden, at den er optaget på listen over virksomheder, som er godkendt til eksport af det pågældende produkt til det pågældende land. For eksport til Rusland gælder dog, at virksomheden skal være opført på de russiske myndigheders liste over virksomheder, som må eksportere til Rusland. Der findes et link til de russiske myndigheders lister på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Ad § 7, stk. 3: Procedure for godkendelse

Der er stor forskel på procedurerne for godkendelse i de forskellige særlige tredjelande.

I nogle tilfælde kræver det særlige tredjeland for eksempel kun, at virksomheden er registreret og godkendt i Danmark for at komme på listen. I disse tilfælde orienterer Fødevarestyrelsen blot det pågældende lands kompetente myndigheder om, at virksomheden er optaget på listen. Herefter meddeler Fødevarestyrelsen virksomheden, at den nu er på listen og kan påbegynde eksporten til det pågældende land. –I andre tilfælde ønsker det særlige tredjelands myndigheder selv at træffe afgørelsen om virksomhedens godkendelse. Nogle af disse tredjelands myndigheder træffer afgørelse om godkendelse på baggrund af et udfyldt spørgeskema eller tjekliste. Fødevarestyrelsen har oftest ingen mulighed for at udtale sig om, hvor lang tid der vil gå, før virksomheden er godkendt af tredjelandet, da det helt afhænger af tredjelandets prioritering af sagen. Når Fødevarestyrelsen så har modtaget godkendelsen fra tredjelandets myndigheder, meddeler den virksomheden, at den nu er på listen og kan påbegynde eksporten til det pågældende land.

I andre tilfælde igen vil tredjelandets myndigheder først godkende virksomheden, efter at myndighederne har udført en fysisk inspektion af virksomheden. I disse tilfælde kan der gå lang tid, op til flere år fra virksomheden har ansøgt, til repræsentanter fra myndighederne i tredjelandet kommer på inspektion i Danmark, og virksomheden derved får mulighed for at blive godkendt. Fødevarestyrelsen søger i samarbejde med brancheorganisationerne at gennemføre relevante inspektioner, når det er muligt. Virksomheden kan ikke forvente, at der sker en godkendelse under selve inspektionen. Inspektørerne fra tredjelandet vil typisk først vurdere, om de kan godkende virksomheden efter at være vendt tilbage til hjemlandet. Der kan gå måneder - i sjældne tilfælde år – fra en inspektion er udført, og til at Fødevarestyrelsen modtager meddelelse fra tredjelandet om, at virksomheden er godkendt.

Fødevarestyrelsen sender mindst en gang årligt en opdateret liste til tredjelandets myndigheder. Herudover sendes løbende meddelelser, når en virksomhed bliver optaget på listen, eller når der sker andre ændringer. Listerne findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Som førnævnt er det - uanset hvilken procedure der er gældende i det enkelte tredjeland - altid Fødevarestyrelsen, der godkender virksomheden til eksport til det særlige tredjeland. Godkendelsen træder dog først i kraft, når virksomheden optages på Fødevarestyrelsens liste/de russiske myndigheders liste.

Hvis Fødevarestyrelsen vurderer, at en virksomhed ikke lever op til de krav, der stilles af et tredjeland, kan styrelsen afvise at godkende virksomheden til eksport til det pågældende land. Dette kan fx være tilfældet, hvis virksomheden ikke har tilstrækkelige egenkontrolprocedurer. Et sådant afslag er en forvaltningsretlig afgørelse, og skal derfor indeholde henvisning til hjemmel, være begrundet og forsynet med klagevejledning – og der skal partshøres først. Hjemlen vil være eksportbekendtgørelsens § 7, stk. 3, sammenholdt med den eller de bestemmelser, som ikke er opfyldt.

Hvis Fødevarestyrelsen vurderer, at en virksomhed kan godkendes, men at enkelte bestemmelser endnu ikke er fuldt ud opfyldt, kan styrelsen meddele godkendelse med angivelse af vilkår. Et sådant vilkår kan fx være, at virksomheden inden for en bestemt frist udarbejder yderligere egenkontrolprocedurer på et bestemt område. Indtil vilkåret (eller vilkårene) er opfyldt, kan tilsynsmyndigheden eventuelt stille krav om yderligere dokumentation.

Opfyldes et vilkår ikke, bortfalder godkendelsen. Fødevarestyrelsen meddeler virksomheden, at den har konstateret, at det stillede vilkår ikke er opfyldt, og at godkendelsen derfor tilbagekaldes.

En godkendelse til eksport til et særligt tredjeland er en særlig godkendelse, som er hjemlet i eksportbekendtgørelsen, og som ligger ud over virksomhedens autorisation. Bortfald af en særlig tredjelandsgodkendelse har derfor ikke i sig selv indflydelse på virksomhedens autorisation. Se bemærkninger til § 7, stk. 6.

Ad § 7, stk. 4: Kun eksport af produkter produceret efter godkendelse af virksomheden

Når eksporten indledes, skal virksomheden sikre, at fremstillingen er sket efter det tidspunkt, hvor virksomheden er optaget på listen, og at hele fremstillings- og opbevaringsforløbet er foregået i virksomheder, som også står anført på listen. For eksport til Rusland vil dette sige, at fremstillings- og opbevaringsforløbet skal være foregået efter optagelse af virksomhederne på de russiske myndigheders liste. Visse tredjelande undtager dog nogle virksomhedskategorier fx lagervirksomheder fra listekravet. Hvis Fødevarestyrelsen har kendskab til en sådan undtagelse, vil det fremgå af Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Virksomheden må kun eksportere produkter til det pågældende særlige tredjeland, hvis produkterne er fremstillet og/eller opbevaret efter det tidspunkt, hvor virksomheden blev optaget på listen. Virksomheden kan derfor ikke fremstille produkter til lager med henblik på eksport den dag, virksomheden er opført på listen til det særlige tredjeland.

Ad § 7, stk. 5: Dispensationsmuligheder

Fødevarestyrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra kravet om, at en virksomhed kun kan eksportere til et særligt tredjeland, hvis virksomheden er opført på listen. Dispensation kan gives i de tilfælde, hvor virksomheden kan fremlægge dokumentation for, at det pågældende tredjelands myndigheder tillader, at det pågældende produkt importeres til landet, uden at virksomheden er opført på listen.

Ad § 7, stk. 6: Tilbagekaldelse af godkendelse på Fødevarestyrelsens eller virksomhedens foranledning

Hvis en virksomhed ikke overholder betingelserne for eksport til et særligt tredjeland, kan tilsynsmyndigheden tilbagekalde eller suspendere godkendelsen til at eksportere til det pågældende land. I henhold til de forvaltningsretlige regler skal afgørelsen indeholde henvisning til hjemmel, være begrundet og forsynet med klagevejledning – og der skal partshøres først. Afgørelsen kan under særlige omstændigheder træffes uden partshøring, jf. Forvaltningslovens § 19, stk. 2. Hjemlen for tilbagekaldelse af en virksomheds eksportgodkendelse vil være bekendtgørelsens § 7, stk. 6 sammenholdt med den eller de bestemmelser, der er overtrådt.

Hvis en virksomhed ikke overholder EU-kravene for at være godkendt eller registreret kan dens generelle godkendelse eller registrering blive tilbagekaldt.

Tilbagekaldelse af en virksomheds godkendelse eller registrering er et alvorligt indgreb i erhvervsudøvelsen, da tilbagekaldelsen i princippet gør fremtidig virksomhed ulovlig. Fratagelse af godkendelse eller registrering vil bl.a. afhænge af graden af den sundhedsrisiko, der er forbundet med virksomhedens fortsatte drift, og om der er tale om gentagne overtrædelser.

Tilbagekaldelse af en virksomheds godkendelse til eksport til et særligt tredjeland er ligeledes et alvorligt indgreb, som sker på baggrund af en vurdering af om tredjelandets krav stadig er opfyldt.

Hvis der er grundlag for at tilbagekalde en virksomheds godkendelse eller registrering, vil der også være grundlag for at tilbagekalde virksomhedens godkendelse til eksport til et eller flere tredjelande, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 6 med § 4. Fx vil tilbagekaldelse af virksomhedens godkendelse eller registrering på grund af manglende opfyldelse af grundlæggende hygiejniske forhold betyde, at forudsætningerne for tilbagekaldelse af eksportgodkendelsen er til stede – og omvendt. I praksis betyder tilbagekaldelse af godkendelse eller registrering dog, at uanset om den særlige tredjelandsgodkendelse tilbagekaldes eller ej, må virksomheden ikke eksportere produkter, jf. § 4.

For tredjelande med særlige krav, dvs. krav som går ud over EU-krav, kan det forekomme, at der er grundlag for at tilbagekalde virksomhedens godkendelse til eksport til det pågældende tredjeland, uden at der er grundlag for at tilbagekalde virksomhedens godkendelse/registrering til at producere og eksportere til EU. Dette vil være tilfældet, hvis virksomheden ikke opfylder særlige krav fra tredjelandet, men i øvrigt overholder EU-lovgivningen. Tilbagekaldelse af en særlig tredjelandsgodkendelse betyder, at tilsynsmyndigheden ikke kan udstede eksportcertifikater til det pågældende land. Hvis virksomheden har udsendt løbende indenrigserklæringer med oplysning om særlig tredjelandssstatus, skal virksomheden sørge for at tilbagekalde disse løbende indenrigserklæringer. Se mere om indenrigserklæringer i bemærkningerne til § 8 om egenkontrol.

På grund af proportionalitetsprincippet, der gælder i dansk forvaltningsret, og som går ud på, at der ikke skal anvendes strengere sanktioner end nødvendigt, vil tilsynsmyndigheden typisk først forsøge sig med en mindre indgribende foranstaltning, fx påbud om at bringe forholdene i orden, eventuelt kombineret med et midlertidigt forbud mod behandling eller salg.

En mindre indgribende foranstaltning kan også være en suspendering af virksomhedens eksport-godkendelse. Ved suspendering forstås at tilsynsmyndigheden for et fastsat tidsrum - eller indtil videre - forbyder virksomheden at afsætte produkter med en given tredjelandssstatus. Lige som ved tilbagekaldelse af godkendelsen kan tilsynsmyndigheden ikke udstede eksportcertifikater til det pågældende land, når virksomhedens eksportgodkendelse er suspenderet. Virksomheden skal sørge for at tilbagekalde eventuelle løbende indenrigserklæringer, som virksomheden har udsendt.

En suspendering vil være relevant at anvende, hvor de konstaterede mangler eller overtrædelser, er af en karakter, som der forholdsvis hurtigt kan rettes op på. Det kan fx være at en virksomhed allerede har iværksat procedurer til løsning af problemet, og denne procedure forventes at løse problemet inden for kort tid. Vurderer tilsynsmyndigheden derimod, at der ikke inden for kort tid vil kunne rettes op på problemet, kan tilsynsmyndigheden tilbagekalde godkendelsen.

Er en godkendelse tilbagekaldt, kan virksomheden ansøge om fornyet godkendelse.

Inden tilsynsmyndigheden tager skridt til at tilbagekalde eller suspendere en virksomheds særlige tredjelandsgodkendelse, har der, afhængig af manglernes omfang, typisk været et forløb, jf. ovenfor, hvor tilsynsmyndigheden har indskærpet reglerne over for virksomheden eller meddelt konkrete påbud. En virksomhed kan også selv vælge at stoppe produktionen af produkter til et særligt tredjeland og anmode tilsynsmyndigheden om at tilbagekalde deres eksportgodkendelse til det særlige tredjeland.

Hvis tilsynsmyndigheden af den ene eller anden grund har tilbagekaldt virksomhedens eksportgodkendelse til et særligt tredjeland, kan produkter, som er produceret før tilbagekaldelsen, i nogle tilfælde

eksporteres til tredjelandet. Dette forudsætter, at produkter, som er produceret før tilbagekaldelsen, er overført til en virksomhed, som er godkendt til eksport til landet, hvorfra der så kan udfærdiges eksportcertifikater til tredjelandet. Det må dog altid vurderes i den konkrete situation om produkter produceret før tilbagekaldelsen kan eksporteres til landet.

Kapitel 4

Eksportvirksomhedens egenkontrol for eksportkrav

§ 8. Eksportvirksomheder skal foretage egenkontrol med det formål at sikre og dokumentere overholdelse af de relevante betingelser, som fremgår af §§ 5-7.

Stk. 2. Egenkontrolprocedurerne efter stk. 1 skal være skriftlige.

Ad § 8: Krav om egenkontrol

Baggrunden for kravet om skriftlige egenkontrolprocedurer og dokumentation for overholdelse af eksportbetingelserne er, at virksomheden beder Fødevarestyrelsen om at certificere forhold overfor tredjelandet, som styrelsen ikke nødvendigvis har kontrolleret, medens produkterne blev produceret, og heller ikke nødvendigvis kontrollerer i forbindelse med afsendelse af sendingen. Fødevarestyrelsen baserer certifikatudstedelsen på audit af virksomhedens egenkontrollsystem suppleret med løbende stikprøvekontroller. Derfor skal den virksomhed, som fremlægger certifikatet eller andre dokumenter til underskrift, kunne dokumentere, at de erklærede forhold er opfyldt. Såvel ansøger som underskriver af et certifikat/erklæring er under strafansvar for henholdsvis at afgive korrekte oplysninger og at have den fornødne baggrund for at certificere oplysningernes rigtighed. Reglerne for selve udstedelsen af certifikater findes i certifikatbekendtgørelsen.

§ 8 indeholder krav om, at virksomheden skal udføre egenkontrol og have nedskrevne egenkontrolprocedurer for at sikre, at alle betingelser, som er angivet i Fødevarestyrelsens certifikater, er overholdt. Kravet gælder også for indenrigserklæringer og andre ledsagedokumenter, som tilsynsmyndigheden underskriver, og for de øvrige betingelser, der henvises til i bekendtgørelsens § 8, stk. 1. Det drejer sig bl.a. om, at virksomheden skal sikre den fornødne adskillelse mellem forskellige produktioner, og at virksomheden skal sikre, at varer bestemt til særlige tredjelande skal være fremstillet på særligt godkendte virksomheder.

Grundlaget for, at tilsynsmyndigheden kan udstede certifikater på baggrund af virksomhedens egenkontrol er bl.a., at der foreligger dokumentation for, at egenkontrollen er udført. Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at tilsynsmyndigheden får mulighed for at gennemgå en række registreringer eller dokumenter, som virksomheden ikke selv har taget stilling til. Eksportvirksomheden skal kunne dokumentere, at den selv har kontrolleret (vurderet) det tilgrundliggende dokumentationsmateriale og sammenholdt dette med eksportkravene.

Fødevarestyrelsen auditerer de eksportrelaterede områder, herunder virksomhedens egenkontrol i henhold til § 8, mindst 1 gang om året. Dette sker bl.a. for at sikre, at styrelsen har det nødvendige grundlag for udstedelse af certifikater. Der kan ved eksport til særlige lande være betingelser som gør, at en årlig audit ikke er tilstrækkelig. Fødevarestyrelsen laver desuden stikprøvekontrol i forbindelse med selve certifikatudstedelsen.

Kontrol af reglerne i fodereksporthandlingsreglerne og/eller certifikatpapirhandlingsreglerne udføres i virksomheder, herunder kontorvirksomheder, som har en eller flere af følgende aktiviteter:

- Virksomheder, som anmoder om udstedelse af eksportcertifikater.
- Virksomheder, som anmoder om underskrift på andre eksportdokumenter, fx indenrigserklæringer.
- Virksomheden, som eksporterer varer, der ikke opfylder dansk lovgivning, men som eksporteres i overensstemmelse med fodereksporthandlingsreglers § 5, stk. 8.
- Virksomheder, som anmoder om officiel forsegling af sendinger/transportmidler.
- Virksomheder, som er omfattet af særlige tredjelandsgodkendelser i henhold til fodereksporthandlingsreglers § 7.
- Virksomheder, som anmoder om udlevering af certifikatpapir.

Følgende forhold har betydning for egenkontrollens omfang:

- 1) Generelle forhold
- 2) Aktiviteter i forbindelse med fremstilling, herunder krav til råvarer og evt. oplagring
- 3) Aktiviteter i forbindelse med udfyldelse af certifikat
- 4) Aktiviteter i forbindelse med afsendelse
- 5) Ovennævnte 4 punkter er uddybet i det følgende.

1) Generelle forhold:

Kravet om dokumenteret egenkontrol betyder, at virksomheden skal

- kunne henvise til de skriftlige procedurer, som virksomheden følger for at sikre opfyldelse af tredjelandskravene,
- have beskrevet hvordan og hvor ofte virksomheden kontrollerer, at procedurerne bliver fulgt, og
- kunne dokumentere, at eksportbetingelserne bliver overholdt.

Omfanget af egenkontrol, herunder hvor ofte virksomheden selv kontrollerer og dokumenterer en egenkontrolprocedure, kan variere afhængigt af de forhold, egenkontrollen vedrører, og afhængigt af virksomhedens systemer.

Skriftlige egenkontrolprocedurer, som virksomheden har udviklet med henblik på opfyldelse af EU-krav inkl. HACCP, sporbarhed, kundekrav og gode arbejdsgange vil ofte også bidrage til at opfylde særlige eksportkrav. Virksomheden skal have overblik over, hvilke procedurer der sikrer opfyldelse af hvilke særlige eksportkrav og kunne henvise til de relevante procedurer og til den relevante dokumentation.

Kravet til omfanget af egenkontrol skal sammenholdes med de oplysninger, der er knyttet til de enkelte certifikater, som er tilgængelige på Fødevarestyrelsens hjemmeside. På hjemmesiden findes også en generel vejledning vedrørende udfyldelse af certifikater. Heri beskrives bl.a. hvilke typer af attestationer, der kan udstedes på baggrund af nationale overvågningsprogrammer (fx vedrørende husdyrsygdomme). Vejledningen beskriver også attestation på baggrund af overholdelse af gældende lovgivning (fx generelle krav i dansk lovgivning eller EU-lovgivning). I disse tilfælde vil der normalt ikke være krav om, at virksomheden udfører speciel eksport egenkontrol.

Dette kan dog ændres, hvis der opstår en ny situation, fx ved udbrud af en smitsom husdyrsygdom i Danmark. I disse tilfælde kan der eventuelt blive tale om, at virksomheden kan eksportere til tredjelande på særlige betingelser. Disse betingelser vil i givet fald fremgå af Fødevarestyrelsens oplysninger på

hjemmesiden. I denne situation skal virksomheden være opmærksom på, at det kan blive nødvendigt at indføre egenkontrolprocedurer for at sikre overholdelse af disse betingelser.

Virksomhedens egenkontrol bør omfatte procedurer, som sikrer, at programmet løbende opdateres, hvis der sker ændringer til fx. eksportkrav herunder ændringer til gældende certifikater. Virksomheden kan evt. gennem en brancheorganisation holde sig orienteret om ændringer i certifikatkrav og ændringer i eksportbekendtgørelsen. Se eksemplet vedr. certifikatændringer nedenfor i afsnit 3 om aktiviteter i forbindelse med udstedelse af certifikater.

2) Aktiviteter i forbindelse med fremstilling, herunder krav til råvarer og evt. oplagring

Virksomheden kan anvende dokumenterede procedurer, som virksomheden har udarbejdet i andre sammenhænge, fx et dokumenteret sporbarhedssystem som sikrer, at der er sammenhæng mellem sending og certifikat, når de beskrevne arbejdsgange følges. Se desuden afsnittet nedenfor om baggrundsdokumentation.

Oversigt over eksportkrav:

Fødevarestyrelsen anbefaler, at virksomheden udarbejder en oversigt over de lande, som virksomheden eksporterer til, og i den forbindelse beskriver, på hvilken måde virksomheden opfylder landenes krav for de konkrete produkter, eller henviser til de dokumenter, hvor proceduren er beskrevet. Det er ikke et krav, at virksomheden har en sådan oversigt, men virksomheden skal kunne oplyse hvilke skriftlige procedurer, den følger for at opfylde eksportkrav, samt hvordan og hvor ofte den kontrollerer og dokumenterer, at procedurene bliver fulgt.

3) Aktiviteter i forbindelse med udfyldelse af certifikater

Virksomheden må i henhold til § 5, stk. 3, kun anvende gældende versioner af certifikater. I henhold til § 8 skal egenkontrollen bl.a. sikre og dokumentere, at virksomheden opfylder § 5 stk. 3. Egenkontrolprogrammet skal som følge deraf indeholde en procedure for, hvordan virksomheden sikrer, at der kun anvendes gældende versioner af certifikater. Proceduren kan for eksempel bestå i at certifikatet hentes på Fødevarestyrelsens hjemmeside i hvert tilfælde. Virksomheden kan desuden abonnere på et nyhedsbrev fra Fødevarestyrelsen med oplysning om ændringer i Fødevarestyrelsens certifikatdatabase. Tilmelding foregår på Fødevarestyrelsens hjemmeside under Nyheder/Abonner på nyhedsbreve og pressemeddelelser. Når Fødevarestyrelsens certifikater ændres, skal virksomheden vurdere, om ændringerne har betydning for virksomheden, og hvordan den i givet fald vil opfylde de nye krav. Virksomheden bør beskrive en procedure for hvordan den følger op på certifikatændringer.

I forbindelse med virksomhedens udfyldelse af eksportcertifikater, skal virksomheden tage stilling til, hvordan den sikrer koblingen fra produktion inkl. evt. modtage- og afsendelseskontrol til de personer, der udfylder eksportdokumenterne. Det skal sikres, at den nødvendige baggrundsdokumentation er vurderet og tilgængelig, når eksportdokumenterne bliver udfærdiget. Herunder skal det sikres, at korrekte oplysninger om sendingens størrelse og vægt er tilgængelig for de personer, der udfylder eksportdokumenterne.

4) Afsendelse af sendinger til eksport.

Virksomheden skal beskrive de procedurer, den vil udføre i forbindelse med afsendelse af sendinger til eksport (afsendelseskontrol).

Ved afsendelseskontrollen kan virksomheden kontrollere forhold, som ikke indgår i den løbende egenkontrol under fremstilling af produktet, men som er af betydning for, om sendingen opfylder tredjelandets krav. Det kan fx dreje sig om, at sendingen inden afsendelse skal kontrolleres for, om det overholder særlige mikrobiologiske normer. I hvilket omfang der er behov for kontrol ved afsendelse, vil afhænge af virksomhedens sporbarhedssystem, og af hvilke kontroller der er udført undervejs fra råvaremodtagelsen til afsendelsen. Det er afgørende, at der er dokumentation for, at sendingen opfylder de krav der måtte gælde for råvarerne, fremstillingsprocessen mv.

Supplerende vejledning vedrørende egenkontrol på specifikke områder

I det følgende er givet supplerende vejledning om specielle krav, der alene gælder for de produkter, som eksporteres til tredjelande.

Hygiejniske krav, herunder krav vedrørende optagelse på særlige lister:

Når der gælder krav om optagelse af virksomheden på en særlig tredjelandssliste, jf. bekendtgørelsens § 7, er dette som udgangspunkt - set fra tredjelandets synspunkt - at betragte som en særlig hygiejnisk godkendelse af virksomheden. Virksomheden skal derfor sikre, at råvarer, der anvendes til fremstilling af varer til disse særlige tredjelande, jf. § 7, stk. 4, stammer fra virksomheder, som er optaget på listen, og at råvarerne opfylder kravene til dette tredjeland. Dette kan sikres ved, at råvarerne er omfattet af en indenrigserklæring fra leverandøren, eller at der foreligger dokumentation fra en udenlandsk myndighed for, at råvarerne opfylder de krav, der stilles for eksport til det pågældende tredjeland fra Danmark. Se afsnittet nedenfor om baggrundsdokumentation.

Visse tredjelande undtager dog nogle virksomhedskategorier fra listekravet. Oftest vil det være lagervirksomheder, men der kan også være tale om, at råvareleverandører ikke kræves listede. Hvis Fødevarestyrelsen har kendskab til en sådan undtagelse, vil det fremgå af Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Hvis der ikke er tale om eksport til et særligt tredjeland, men der alligevel gælder specielle krav i henhold til certifikatet, skal den fornødne dokumentation på samme måde foreligge.

Baggrundsdokumentation

Når en eksportvirksomhed modtager råvarer eller færdige produkter fra andre virksomheder, skal eksportvirksomheden kunne dokumentere, at de modtagne råvarer eller produkter overholder de krav, der stilles for eksport til det tredjeland, som virksomheden ønsker at eksportere det færdige produkt til. Man taler om, at råvaren/produktet har "eksportstatus" til det pågældende land. Typiske dokumenter, til dokumentation af at råvarerne/produkterne opfylder de krav, som virksomheden i det forudgående led var ansvarlig for at opfylde, er indenrigserklæringer, samhandelscertifikater og præ-eksportcertifikater. Se nedenfor.

Indenrigserklæringer:

Indenrigserklæringer finder anvendelse, når en dansk virksomhed skal eksportere produkter til et tredjeland, som stiller krav, der går ud over EU-lovgivningen eller hvis virksomheden skal eksportere til et særligt tredjeland, som kræver, at forudgående led i produktionskæden er godkendt af det særlige tredjeland.

Indenrigserklæringen kan være en såkaldt "løbende indenrigserklæring" eller den kan være en "parti-erklæring". Hvis der anvendes en "parti-erklæring" skal der være entydig sammenhæng mellem erklæringen og partiet. Den "løbende indenrigserklæring" anvendes typisk, hvis der regelmæssigt overføres råvarer/produkter fra én virksomhed til en anden, og modtagervirksomheden har behov for dokumentation for, at råvarerne/produkterne opfylder tredjelandskrav. Løbende indenrigserklæringer skal være daterede og må højst være gældende for et år. Virksomheden skal føre nøje optegnelser over, hvilke løbende indenrigserklæringer den har udstedt. Optegnelserne skal bl.a. sikre, at virksomheden straks kan underrette modtagervirksomhederne, hvis betingelserne i en indenrigserklæring ikke længere er opfyldte.

Det skal tydeligt fremgå af erklæringen, hvilke særlige krav råvarerne/produkterne omfattet af erklæringen opfylder. Der kan fx stå, at produkterne er varmebehandlet ved en bestemt temperatur eller der kan stå, at produkterne opfylder betingelserne for eksport til fx Kina. Det er derimod ikke tilstrækkeligt at skrive i erklæringen, at afsendervirksomheden er godkendt til eksport til fx Kina, da det ikke nødvendigvis betinger, at de pågældende produkter opfylder de kinesiske krav.

Når en virksomhed får udstedt en indenrigserklæring, har den ansvaret for, at betingelser og oplysninger i erklæringen er overholdt. Virksomheden skal have egenkontrolprocedurer, som sikrer dette.

Indenrigserklæringerne skal være underskrevet af Fødevarestyrelsen.

Detaljeret vejledning og skabeloner til indenrigserklæringer findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Certifikater udstedt af udenlandske myndigheder:

Hvis en dansk virksomhed modtager råvarer eller produkter fra udenlandske virksomheder, skal den danske virksomhed kunne dokumentere, at produkterne overholder kravene fra det tredjeland, som man ønsker at eksportere produkterne til, hvis kravene ikke er omfattet af EU-lovgivningen.

Der er ikke noget krav om, at produkterne til den danske virksomhed, skal være ledsaget af et dokument af en bestemt udseende, men der er krav om, at de er ledsaget af et dokument udstedt af den kompetente myndighed i afsenderlandet. Det skal af dokumentet tydeligt fremgå, hvilke særlige tredjelands krav, som produkterne opfylder. Det er ikke tilstrækkeligt, at der står i dokumentet, at virksomheden er godkendt til eksport til et særligt tredjeland. Der skal også stå, hvilke specifikke krav den pågældende forsendelse opfylder.

Den danske virksomhed skal være opmærksom på, at tredjelandet kan have indgået forskellige aftaler med afsenderlandene. Det kan f.eks. være aftalt mellem afsenderland "X" og modtager land "Z", at et vegetabilsk foderprodukt højst må indeholde over 100mg/kg af pesticidet "P". Mellem Danmark og modtagerland "Z", er det derimod aftalt, at produktet højst må indeholde 85mg/kg af "P". Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at myndighederne i "X" skriver under på, at betingelserne for eksport til "Z" er opfyldte, da betingelserne ikke er opfyldte for eksport fra Danmark til "Z", men kun for eksport fra "X" til "Z".

Der er som nævnt ovenfor ikke noget formkrav til dokumentet blot krav til, hvad dokumentet skal indeholde. Det er dog udbredt praksis indenfor EU, at der ved samhandel benyttes et såkaldt "intra-community-trade" certifikat, når tredjelands krav skal attesteres. Modellen til "intra-community-trade"

certifikater findes på Fødevarestyrelsens certifikatdatabase. ”Intra-community-trade” certifikater kaldes også ”samhandelscertifikater”.

Præ-eksportcertifikater:

Ved eksport af nogle produkter er der til Rusland krav om præ-eksportcertifikater. Disse certifikater skal på samme måde som samhandelscertifikaterne sikre, at det endelige produkt, som ønskes eksporteret, i alle forudgående led er produceret på en måde, som opfylder de russiske betingelser.

Det fremgår af certifikatdatabasen, om der for et givent produkt er krav om et præeksportcertifikat.

Transport

Virksomheder, der udsteder den ovennævnte baggrundsdokumentation, skal sikre sig, at råvarerne/produkterne ikke under transporten udsættes for påvirkninger, der kan forringe deres eksportstatus. Modtagevirksomheden bør ved modtagelsen kontrollere, at varerne er i den forventede stand og at eksportstatus er sikret.

I forbindelse med opretholdelse af eksportstatus under transport må behovet for forsegling af transportmidlet vurderes. For emballerede råvarer/produkter, hvor den enkelte pakning er forseglet, vil der ofte ikke være behov for yderligere forsegling af transportmidlet ved indenrigstransport mellem danske virksomheder. Ved transport af uemballerede råvarer/produkter kan der være behov for forsegling. Hvis en virksomhed afsender ikke emballerede produkter, som skal følges af et præ-eksportcertifikat til Rusland, skal virksomheden forsegle transportmidlet og angive seglnummeret i præ-eksportcertifikatet.

I andre tilfælde, hvor udenlandske råvarer skal indgå i særlige tredjelandsproduktioner, vil der være krav om et certifikat udstedt af myndighederne i det land, hvor afsendervirksomheden ligger. Certifikatet vil normalt indeholde oplysning om segl påført af enten virksomheden eller af myndigheden.

Kapitel 5

Straf og ikrafttræden

§ 9. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 2, § 4, § 5, stk. 1, stk. 3-6, eller stk. 8-9, § 6, § 7, stk. 2 eller stk. 4, eller § 8,
- 2) tilsidesætter vilkår fastsat i medfør af § 7, stk. 3, nr. 3, eller

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

- 1) forvoldt skade på sundheden eller fremkaldt fare herfor eller
- 2) opnået eller tilsigtet opnået en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ad § 9: Straffebestemmelser

Straffebestemmelserne svarer til de, der i øvrigt gælder på området.

Sagsopfølgningen ved overtrædelse af bestemmelserne følger derfor Fødevarestyrelsens almindelige principper herfor- med anvendelse af indskærpelse, forbud, påbud, administrativt bødeforlæg eller politianmeldelse.

Straffebestemmelsen søger bl.a. at sikre overholdelse af § 5, stk.4. Opfølgningen på ukorrekt eller mangelfuld udfyldelse af et certifikat eller andet eksportdokument vil følge de almindelige sagsopfølgningsprincipper, der gælder i Fødevarestyrelsen.

Dette betyder, at enkeltstående undskyldelige fejl ikke automatisk vil medføre bødestraf, og at tilsynsmyndigheden vil tage fejlsens grovhed i betragtning ved bedømmelsen af forholdet. Det er dog hele tiden vigtigt, at virksomhederne er opmærksomme på, at de har ansvaret for, at et certifikat eller andet eksportdokument er udfyldt korrekt, når det præsenteres for tilsynsmyndigheden til underskrift.

Afsnit III

Bemærkninger til Bilag 1: Oversigt over særlige tredjelande.

Bekendtgørelsens Bilag 1 indeholder en liste over de særlige tredjelande - og produktkategorier til de pågældende lande - som Fødevarestyrelsen allerede har aftaler om. Ved åbning af nye markeder for danske produkter kan myndighederne i tredjelandet stille krav, som gør, at landet i eksportenseende bliver til et særligt tredjeland.

Som altid er det eksportørens ansvar forud for eksport at sikre, at importlandets krav er opfyldte. Hvis virksomheden erfarer, at en forudsætning for eksport til et givent land er særlig godkendelse af virksomheden, skal virksomheden henvende sig til Fødevarestyrelsen, som så vil etablere kontakt til landets kompetente myndigheder for at påbegynde godkendelsesproceduren.

I øvrigt henvises til vejledningens bemærkninger til § 7.

Fødevarestyrelsen, den 20. december 2022

INGRID GAUSTAD